

Un vot per la pau

Al llarg dels darrers quaranta anys, Yàsser Arafat ha estat el líder indiscutible de la fragmentada i molt dispersa comunitat palestina, i un símbol d'aquesta causa. El paper tan preeminent que li ha estat atorgat no ha perdurat en el temps perquè haja estat especialment valent o clar pel que fa als objectius dels palestins, sinó que gaudia del poder d'alçar-se com a denominador comú al voltant de les diferents faccions: ell els oferia punts de convergència.

Era frustrant tractar amb Arafat, perquè mai no arribava a proposar una posició clara dels palestins. Evitava sempre fer grans revelacions finals que pogueren alçar oposició o rebel·lió d'un dels molts grups que l'acceptaven com a portaveu. Alhora, però, tenia una antena política molt sensible, que li atorgava la capacitat d'articular el consens amb força cura.

Quan el primer ministre israelià, Yitzhak Rabin, li'n va donar l'oportunitat, va tenir una resposta positiva i van signar els acords d'Oslo, l'any 1993, que establien unes pautes satisfactòries per a totes dues parts, pel que fa a les fronteres geogràfiques entre Israel i els palestins. Com a conseqüència d'això, es va obrir una etapa de manca de violència ferotge, en tots dos bàndols, que es va trencar quan un nacionalista jueu va assassinar Rabin.

Més tard, Arafat va rebutjar la proposta del president Bill Clinton i del primer ministre d'Israel, Ehud Barak, però els termes en què estava redactat aquest text van generar algunes iniciatives positives formulades per grups de particulars palestins i israelians, especialment el que es coneix com a acords de Ginebra. Aquesta proposta fa referència a les qüestions més importants que cal resoldre, a través de negociacions oficials, abans d'arribar a una pau duradora.

De fet, tant el president Bush com el primer ministre Ariel Sharon han abandonat els esforços de pau de les administracions anteriors. Els darrers tres anys de vida, Arafat ha estat incapacitat i retingut com a presoner, humiliat com a conseqüència d'aquest empresonament físic i exclòs, pels altres dos líders,

“Esperem que, tant a Washington com a Jerusalem, també reconeguen que cal prendre decisions valentes i equilibrades per assolir aquesta finalitat i acabar progressivament amb la tensió i amb l'odi al Pròxim Orient, que exacerba l'amenaça global del terrorisme”

de manera que no el reconeixien com a cap legítim de la comunitat palestina. Tot i que reconec que Arafat ha fracassat a l'hora de controlar la violència del seu poble, o a l'hora d'oferir propostes útils de pau. Empre el terme “legítim” perquè el gener de l'any 1996 Arafat va aconseguir una gran majoria dels vots, en unes eleccions que vam supervisar des del Carter Center, i que els mateixos israelians van aprovar.

Més tard, quan Arafat ja estava políticament i físicament debilitat, es va produir un buit de poder que van aprofitar diferents faccions, algunes de les quals recorrien a actes de terrorisme desmesurat. Els israelians han fet ús d'aquest interregne polític per imposar la seua voluntat unilateralment per tots els territoris palestins, amb el suport incondicional de Washington.

Quan un altre líder molt respectat, Mahmud Abbas, fou elegit per l'autoritat governamental palestina per actuar com a negociador de pau alternatiu, no va poder fer efectiva aquesta tasca perquè tant Arafat (que veia amenaçada la seua autoritat) com Sharon (que preferia prendre decisions sense tenir en compte

la veu dels palestins més legítims) li ho van impedir, d'una manera o d'una altra.

Si els palestins (i no els israelians ni els americans) són capaços d'elegir un successor d'Arafat que tots respecten, hi haurà una nova oportunitat per obrir negociacions de pau. Tot i que Abbas fou elegit president per l'OAP dijous passat, 11 de novembre, no podem esperar que un líder polític assoleisca legitimitat sense passar per un procés democràtic.

A més, ara hi ha obstacles més grans que l'any 1996. Aleshores, els palestins tenien llibertat de moviments per fer campanya a Gaza i Cisjordània. Això implicava que també es podia votar a Jerusalem Est.

Ara, però, que hi ha més assentaments israelians tot al llarg de Cisjordània, una xarxa de carreteres els connecta com una teranyina i construeixen un mur que envaeix, des de molts diversos punts de vista, els territoris palestins, més enllà de les fronteres internacionalment acceptades.

Un altre canvi trasbalsador és la decisió que ha pres Hamàs i altres faccions militants de recórrer a bombes suïcides i a altres actes de terrorisme, a diferència de fa vuit anys, quan l'esperança de pau i de justícia desencoratjava aquests grups. Després d'aquelles eleccions, els representants de Hamàs no van fer cas als meus esforços perquè acceptaren Arafat com a líder polític, i encara ara actuen independentment.

El primer ministre britànic, Tony Blair, ha afirmat no fa gaire que la pau al Pròxim Orient és la qüestió internacional més important, ara per ara. Esperem que, tant a Washington com a Jerusalem, també reconeguen que cal prendre decisions valentes i equilibrades per assolir aquesta finalitat i acabar progressivament amb la tensió i amb l'odi al Pròxim Orient, que exacerba l'amenaça global del terrorisme.

Jimmy Carter, 39è president dels EUA, presideix el Carter Center i va guanyar el premi Nobel de la pau, l'any 2002
© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa

JIMMY CARTER